Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2002–2003 Nr. 58a

# 28 607 Wijziging van enkele belastingwetten c.a. (Belastingplan 2003 Deel I)

# 28 608[1] Wijziging van enkele belastingwetten c.a. (Belastingplan 2003 Deel II – overig fiscaal pakket)

## VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIEN[2]

Vastgesteld 4 december 2002

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel gaf de commissie aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

### Algemeen

De leden van de **VVD**-fractie hadden kennisgenomen van een recente melding van zeer deskundige zijde dat buitenlandse investeerders Nederland mijden om fiscale redenen. De Nederlandse fiscus zou niet bereid zijn duidelijkheid te verschaffen omtrent de fiscale aanpak. Indien dit bericht juist is – en zelfs als het min of meer juist is – is er sprake van een verontrustende situatie, aldus deze leden. Alleen al de recente publicatie van het bericht in het Financieel Dagblad is schadelijk. In het (verre) verleden heeft de Nederlandse fiscus in vergaande mate geprobeerd om door fiscale regelingen en tegemoetkomingen werkgelegenheid naar Nederland te halen. Het lijkt niet goed om daaraan een einde te maken. In ieder geval moet toch worden verlangd dat er volstrekte duidelijkheid aan buitenlandse investeerders wordt verschaft, zo meenden deze leden. De leden van de **CDA**-fractie steunden deze vragen.

Hoe staat het met de bezetting, de werklast, de bevoegdheden en de instelling van het zogenaamde «Rulingteam» te Rotterdam? Uit de adviespraktijk wordt gemeld dat voor voorstellen en situaties die volstrekt in overeenstemming zijn de Nederlandse wet- en regelgeving een «ruling» soms wordt geweigerd, omdat het voorstel of de situatie de fiscus niet kan bekoren. Buitenlandse investeerders willen veelal niet louter afgaan op het positieve advies van hun fiscale adviseurs. Zij willen om begrijpelijke redenen de zekerheid die een «ruling» kan bieden. Deze situatie kan ertoe leiden dat de fiscus» (het Rulingteam) in de praktijk een grotere vrijheid tot weigering heeft dan met de wet in overeenstemming is. In hoeverre wordt van die vrijheid gebruik gemaakt? Kan hierover in objectieve zin opheldering worden verschaft? De leden van de **VVD**-fractie herinnerden eraan dat zij ook in het verleden wel eens gevraagd hebben naar de werkwijze en de achterstanden bij het Rulingteam.
Met het oog op het grote belang voor de economie en vooral de werkgele-

[1] Het eerder verschenen stuk inzake dit wetsvoorstel is gedrukt onder EK nr. 59.

[2] Samenstelling:
Boorsma (CDA), Stevens (CDA) *(voorzitter)*, Schuyer (D66), Rensema (VVD), Van den Berg (SGP), Varekamp (VVD), Ter Veld (PvdA), Ruers (SP), Wolfson (PvdA) *(plv. voorzitter)*, De Vries (ChristenUnie), Dupuis (VVD), Bemelmans-Videc (CDA), Platvoet (GL).

KST65166
ISSN 0921 - 7363
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2002

genheid zou een onderzoek – van externe aard – wenselijk kunnen zijn. Hoe denkt het kabinet hierover?

De werkgelegenheid is ook in het geding bij de afschaffing van de Willekeurige Afschrijving Continentaal Plat (WACP), zo vervolgden de leden van de VVD-fractie. Een willekeurige afschrijving is een aanvaardbare wijze van stimulering van investeringen, omdat zij alleen een verschuiving van de belastingheffing inhoudt. Waarom moet deze faciliteit, die kennelijk door belanghebbenden gewaardeerd wordt, verdwijnen nu dit zal leiden tot verlies van werkgelegenheid en gasopbrengst tegenover een budgettaire opbrengst van tijdelijke aard? Is het waar dat de afschaffing van deze faciliteit volgens de vakbonden en de industrie circa 3000 arbeidsplaatsen zal kosten? De regering zegt dat de effecten van het voorstel over twee jaren geëvalueerd zullen worden. Dat kan echter te laat zijn. Het gaat hier vooral om kleine gasvelden waarvan de exploratie en de winning moeilijk is. Een opschorting voor twee jaren zou veel beter zijn. Wil het kabinet het voorstel opnieuw in overweging nemen, zo vroegen de leden van de VVD-fractie, die daarin gesteund werden door de leden van de CDA-fractie.

Ook de leden van de **PvdA-**fractie hadden de behoefte nog enkele vragen te stellen.

De fracties van de **ChristenUnie en de SGP** constateerden in dit wetsvoorstel een aanmerkelijke ombuiging in het beleid ten opzichte van dat van het vorige kabinet, met name op het punt van het instrumenteel gebruik van de belastingwetgeving. Ongeacht hun inhoudelijke oordeel daarover vroegen zij of dit wel op de weg ligt van een demissionair kabinet. Immers indien een volgend kabinet weer een andere visie zou hebben, wordt de belastingheffing wel zeer inconsistent. Zij vroegen daarom of het kabinet na 16 oktober heeft overwogen deze voorstellen op te schorten en – waar er wel de noodzaak is van verhoging van de belastinginkomsten – voor 2003 te volstaan met een beleidsarm dekkingsplan, dat enkel bestaat uit aanpassing van percentages en bedragen in de bestaande wetgeving. Zo nee, waarom niet?

**Artikelsgewijze behandeling** Wetsvoorstel 28 607 (Belastingplan 2003 deel I)

*Artikel I, M artikel 1.* (Wijziging van de Wet op de Inkomstenbelasting 2001 met betrekking tot artikel 3 127: het vervallen van de aftrekbaarheid ongetoetste lijfrente)

De leden van de **PvdA**-fractie konden zich moeilijk voorstellen dat de noodzaak tot stopzetting van de opbouw van een ongetoetste lijfrente zonder enige overgangsregeling voor de lopende pensioenopbouw-regeling gestalte had gekregen. Deels zullen de gebruikers van deze regeling op grond van het bestaande pensioengat de verzekering kunnen voortzetten en wellicht zelfs verhogen. Maar zelfs met een betere website van het ministerie van Financiën over de mogelijkheden van lijfrenteaftrek kost het toch tijd een dergelijke berekening te kunnen maken. Een overgangsperiode van twee jaar zou hier niet van overbodige luxe hebben getuigd. Zij die geen pensioengat hebben dan wel geen middelen vrij kunnen maken de lijfrentepolis – al dan niet belastingaftrekbaar – voort te zetten, hebben een ander probleem: Stop zetten is eigenlijk zonde – er is al gespaard, maar nog lang niet voldoende om van enige substantiële betekenis te kunnen zijn. Afkopen levert nauwelijks geld op – zowel gezien de korte duur als gezien de gedaalde beurskoersen – en bovendien komt er dan ook nog een naheffing van de fiscus aan te pas. In het licht van het voornemen te komen tot een vorm van levensloopregeling zou toch

overwogen moeten zijn de bestaande polissen naadloos naar een dergelijke regeling te kunnen laten overgaan. Waarom is er niet voor gekozen voor nieuwe toetreders de ongetoetste lijfrente niet meer toe te staan, maar de bestaande polishouders enige tijd te gunnen de regeling op een fatsoenlijke wijze om te kunnen zetten dan wel over te laten gaan in de toekomstige levensloopregeling?

*Artikel I M, vierde lid* ( de wijziging van de Wet op de Inkomstenbelasting 2001 van artikel 3 127)

De tekst vermeldt dat in de formule die gehanteerd moet worden voor de berekening van het pensioengat deels dient te worden uitgegaan van het jaar T en deels voor het jaar T-1. In het jaar T+1 kan dan – voor 1 juli – de afdracht aan pensioenopbouw nog op de belastingheffing over het jaar T in mindering worden gebracht. Al eerder hadden de leden van de PvdA-fractie gesteld dat de berekening van het pensioengat – door het pas ter beschikking komen van de aangroeifactor op uiterlijk 1 mei van het jaar T+1 te weinig tijd bood – immers maar tot uiterlijk 1 juli – om als werknemer een goede keuze te kunnen maken en daaraan uitvoering te geven. In die zin konden zij de tekst zeker als verbetering aanmerken. Tegelijkertijd meenden zij echter dat door de pensioenaangroei over het jaar T-1 te verwerken in een formule waarin het werkelijke inkomen in het jaar T moet worden opgenomen, per definitie tot een onjuiste uitkomst zal leiden vergeleken bij de huidige – zeer lastig uitvoerbare maar wel correcte – berekening van een pensioengat. Als iemand in het jaar T-1 niet of nauwelijks beschikt over een inkomen zal de pensioenaangroei nihil zijn. Gaat deze persoon dan werken in het jaar T dan is er op papier sprake van een giga-groot pensioengat. Maar ook het omgekeerde zal zich voordoen. Wie in het jaar T-1 geen pensioengat heeft kan immers in het jaar T zelve met een behoorlijk pensioengat geconfronteerd worden door een verandering van dienstbetrekking of iets dergelijks.

Ware het niet beter, zo vroegen deze leden, om voor de eenvoud enerzijds en het benaderen van de werkelijkheid anderzijds niet uit te gaan van de werkelijke pensioengroei in het jaar T-1 maar van de te verwachten pensioenaangroei in het jaar T gebaseerd op de peildatum ( veelal 1 januari) van de pensioengrondslag door het pensioenfonds c.q. door de over dat jaar verschuldigde premie in het kader van een beschikbare premieregeling. Met daarnaast een verplichting bij wezenlijke veranderingen (het pas gaan werken in de loop van het jaar T) een actuele pensioenaangroei-raming op te vragen?

*Artikel I, onderdeel Y* (Wet inkomstenbelasting artikel 8.20)

De leden van de PvdA-fractie wensten een onderbouwing voor de ongelijke behandeling van de mogelijkheden tot het verkrijgen van relatief lage rentedragende leningen voor zelfstandigen met en zonder draagkrachtige familieleden. Waar de eersten de familieleden kunnen aanspreken op fiscale ondersteuning van een te verstrekken lening, zullen zij die geen rijke familieleden hebben zich moeten wenden tot een bank. Waarom is er niet voor gekozen, ook aan de meer kapitaalkrachtige burgers zonder startende ondernemers in hun kennissen- en familiekring, de mogelijkheid te bieden een lage rente te accepteren met enige fiscale ondersteuning, en daarmee het grotere belang van de startende ondernemers te ondersteunen? Met andere woorden: is een onderscheid tussen directe tante Agaatleningen en bancaire tante Agaatleningen wel in overeenstemming met de gelijke behandeling van burgers in gelijke situaties, zo vroegen deze leden.

*Artikel VI, onderdeel M* (Wijziging van de wet op de loonbelasting in artikel 38b)

Onderdeel M is vervallen maar had wel het voordeel dat de uiterste datum waarbij regelingen van vóór 1-6-1999 moesten worden aangepast werd verlegd van 1-6-2004 naar 1-1-2005, zo vervolgden de leden van de PvdA-fractie. Die verlegging was voor de uitvoeringspraktijk in die zin wel handzaam omdat er op 1-1-2005 toch al veel moet veranderen in de pensioenregelingen ( gelijke uitkomsten man/vrouw; sexeneutrale uitruil etc.). Een samenloop van data voor noodzakelijke pensioenverandering op 1-1-2005 leek aantrekkelijk. Waarom is dit voordeel ook vervallen?

*Artikel VI, onderdeel N* (Wijziging van de wet op de loonbelasting; een nieuw artikel 38c.)

De leden van de **VVD-**fractie wilden weten of de inperking van het zogenaamde «Witteveenkader» voor de pensioenen in overeenstemming is met de bestendigheid die in het belastingrecht behoort te worden nagestreefd.

De leden van de **PvdA-**fractie waren niet gelukkig met het voornemen de veranderingen van het «Witteveenkader» bij KB te laten ingaan. De leden van de **CDA**-fractie sloten zich daarbij aan. Niet alleen achten zij het verwarrend dat nu al in de wetgeving de bedoelde bepalingen zijn opgenomen, ook meenden zij dat het hier bepaalde zich niet goed verhield tot de bepaling in artikel VII van de wet fiscale behandeling van pensioenen ( staatsblad 1999, 211) waar een ingrijpen in het «Witteveen-kader» mogelijk was bij het onvoldoende werkzaam zijn van het pensioen-convenant. Echter in een dergelijk geval wordt er tenminste nog een koninklijke weg langs het parlement afgelegd alvorens tot een dergelijke wijziging te komen. Nu kan bij wijze van spreken plotsklaps – zonder een moment van bezinning over de noodzaak en de gevolgen – bij KB een einde komen aan regelingen die – het gaat immers om pensioenopbouw – met een veertig jarig perspectief zijn afgesloten. Graag vernamen zij de achtergrond van deze wijziging waar het gaat om zorgvuldig omgaan met veranderingen in wetgeving.

*Artikel XVa, onder A, derde lid* (Wijziging van het 6de lid van artikel 361/ Wet belastingen op milieugrondslag)

De leden van de **PvdA**-fractie wensten graag een toelichting waarom niet is overwogen bij de uitsluiting van elektriciteit opgewekt door middel van waterkracht een uitzondering te maken voor waterkrachtcentrales met een vermogen van minder dan 15 megawatt.

*Artikel XXVIA* (Wijziging artikel 13 van de wet op de accijns)

De leden van de PvdA-fractie verzochten inzicht te geven in de wijze waarop de accijns op alcohol in de verschillende soorten alcoholische dranken (bier, wijn, gedistilleerd) zich nu dit amendement is aangenomen zullen verhouden afgezet tegen de huidige last op alcohol. Kan voorts inzicht worden gegeven in de verhouding tussen de prijzen voor sterk alcoholische dranken tussen Nederland en de omringende buurlanden? Verder namen de leden van de PvdA-fractie aan dat het in de brief van 21 november 2002 genoemde verschil dat zich zou voordoen tussen de prijsverhoging van een fles jenever (inclusief BTW effect van 113 eurocent) en een fles whisky (inclusief de BTW van 90 eurocent) niets te maken heeft met de smaakvoorkeur van de staatssecretaris, en vroegen wat dan wel de achtergrond is voor deze verschillen in prijsstijging. (Hierbij wezen zij erop dat ook whisky in literflessen verkrijgbaar is.)

Vervolgens vroegen de leden van de **VVD**-fractie of de verhoging van de alcoholaccijns zal leiden tot een prijsverschil met Duitsland van ongeveer 30%. Zal dit leiden tot een aanzienlijk omzetverlies voor ondernemingen (slijterijen etc.) in de grensstreek en tot verschuiving van de opbrengst van de accijns naar buitenlandse overheden?

Is bij de raming van de opbrengst van de bij amendement ingevoegde artikelen XXVIA en XXVIB rekening gehouden met vraaguitval en verplaatsing van de aankoop naar over de landsgrens, zo vroegen ook de leden van de fracties van **ChristenUnie en SGP**. Welk effect heeft de accijnsverhoging van 1994 op de opbrengst gehad? Zou de schatkist er niet meer baat bij hebben, als voordeelacties met alcoholhoudende dranken werden verboden?

Vertrouwende, dat deze vragen afdoende zullen worden beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over het onderhavige wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Stevens

De griffier van de commissie,
Janssen